

# شناخت و احیاء فضاهای معماری بازار بزرگ سنتی کرمانشاه

جلیل کهریزی<sup>۱</sup>، محسن مانشتی<sup>۲\*</sup>

۱- هیئت علمی گروه مهندسی معماری، دانشکده فنی شماره یک، دانشگاه فنی و حرفه ای استان کرمانشاه، ایران، jkahrizi@tvu.ac.ir

۲- هیئت علمی گروه مهندسی عمران، دانشکده فنی شماره یک، دانشگاه فنی و حرفه ای استان کرمانشاه، ایران، mmanashti@tvu.ac.ir

## چکیده

بازار قدمتی به بلندای تاریخ تمدن بشری و فضایی کالبدی برای داد و ستدهای بازرگانی و کالاهای مورد نیاز اهالی، رفت و آمد مردم و به عبارتی مسیر شاهراهی و فضای ارتباطی، نمادی از پویایی و اصلی ترین محل شکل گیری تجمع مردم و تعاملات اجتماعی و فرهنگی می باشد، که در طول زمان با توجه به دوره های زمانی مختلف و شرایط حاکم بر دوره های زمانی دستخوش تغییرات گوناگون گردیده است. معماری بازار بزرگ سنتی کرمانشاه در سه دوره زندگی، قاجاریه و پهلوی شکل گرفته است. از کهن ترین بخش بازار که یادگار دوره زندگی بود، اثری باقی نمانده و عمده رونق و توسعه شهر به خصوص بازار در دوره قاجاریه بوده است. بازار قاجاری شهر در گذشته از دروازه شرق تا دروازه غرب گسترده شده و به عنوان عنصر سازمان دهنده معماری شهر از تکثیر یک سازه طاق و تویزه و پوشش های گنبدی منحصر به فرد آجری به صورت سرپوشیده با نورگیرهای سقفی به عنوان یک سازه واحد و یکپارچه در امتداد طولی و به صورت ارگانیک و منسجم شکل گرفته، که با ساخت خیابان هایی در دوره پهلوی چند پاره شده است. این پژوهش با روش میدانی و مطالعات کتابخانه ای و اسنادی به گردآوری اطلاعات لازم در خصوص چگونگی ایجاد و ساخت بازار سنتی پرداخته و با شیوه تحلیلی- توصیفی سعی در شناخت ویژگی ها و خصوصیات عناصر و فضاهای تشکیل دهنده بازار در ارتباط با برآورده کردن نیاز استفاده کنندگان و بیان زوایای پنهان بازار و بررسی تغییرات کالبدی و معماری در طول زمان و آسیب های وارده بر آن پرداخته و در پایان جهت زنده نگه داشتن و احیاء مجدد آن پیشنهاداتی ارائه گردیده است.

**واژه های کلیدی:** بازار، سنتی، شهر، کرمانشاه، معماری، راسته ها